

POSTANOWIENIE

15 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 15 kwietnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z urzędu

z udziałem J.J.

o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody,

na skutek skargi kasacyjnej J.J.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z 28 marca 2024 r., VI Ca 46/24,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) przyznaje adwokat S.G. ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie wynagrodzenie w kwocie 240 zł (dwieście czterdzieści), podwyższone o należny podatek od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

[ag]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 28 marca 2024 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpoznaniu sprawy z urzędu z udziałem J.J. o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez jego zgody, oddalił apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z 9 listopada 2023 r.

Uczestnik wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w całości oraz wniósł o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty

sprawy poprzez oddalenie wniosku o umieszczenie go w szpitalu psychiatrycznym bez zgody, ewentualnie przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał istotne zagadnienie prawne i oczywistą zasadność skargi.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05, i z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w określonej kwestii, a nie zachodzi potrzeba jego zmiany.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że Sąd drugiej instancji może wskazać, że przyjmuje ustalenia faktyczne sądu drugiej instancji za własne także wtedy, gdy były one kwestionowane w apelacji - niezależnie od tego, że ma przy tym obowiązek odniesienia się do zarzutów apelacji, w tym tych dotyczących właśnie ustaleń faktycznych oraz oceny dowodów dokonanej przez sąd pierwszej instancji. Czym innym jest bowiem wskazanie na ustalone w sprawie fakty (którą to kwestię normuje art. 387 § 2¹ pkt 1 KPC), a czym innym wyjaśnienie, dlaczego za niezasadne zostały uznane zarzuty odnoszące się do ustalenia tych faktów. Skoro określony kierunek oceny dowodów oraz podstawy stojące za wywiedzeniem z danych dowodów określonych faktów były tożsame z rozumowaniem utrwalonym w uzasadnieniu sądu pierwszej instancji, to nic nie stoi na przeszkodzie, aby sąd drugiej instancji powołał się na stanowisko sądu pierwszej instancji - bez, zbędnego w istocie, przepisywania jego argumentacji. Tego rodzaju technika sporządzenia uzasadnienia nie jest niedopuszczalna, zwłaszcza w sytuacji, w której apelacja nie zawiera nowych, tj. nierozważonych wcześniej przez Sąd pierwszej instancji, argumentów (zob. postanowienie SN z 18 marca 2024 r., I CSK 170/23).

Z treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynika również, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, co wymaga wykazania - przez przytoczenie jurydycznych argumentów - że zaskarżone orzeczenie jest wadliwe w sposób elementarny i widoczny już na pierwszy rzut oka

(zob. m.in. postanowienia SN z 2 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Wniosek ujawniał ponadto w tej materii argumentacyjną sprzeczność, jasne jest bowiem, że albo w sprawie występuje zagadnienie prawne, a więc kwestia trudna, dotychczas nierozstrzygnięta i wymagająca pogłębionej analizy, albo też skarga jest zasadna w sposób oczywisty, co zakłada niewystępowanie w sprawie żadnych zagadnień prawnych, poważnych wątpliwości interpretacyjnych lub rozbieżności w orzecznictwie (zob. np. postanowienia SN z 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 18 października 2016 r., I UK 466/15).

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak wyżej.

Ag

[r.g.]